אנגעפירט פון׳ם לערער פארבאנד פון די אידישע וועלטלאכע שולן אין ווייניפעג

יאנקעלע פאָרט צום טאטן אין אמעריקע

(פון דער סעריע: "דאס אינגעלע יאנקעלע") פון ש. זאַרף

18

שווער איז געווען דעם אינגעלע יאנקעלע צו שיידן זיך מיט זיין צי־געלע, וואס ער האט עס אליין אויסגעהאדעוועט. אבער נאך שווערער איז געווען דעם זיידן צו שיידן זיך מיט זיין ליבן איינציק, פאר וועמען ער פלעגט אזעלכע שיינע מעשה׳לאך דערציילן, און נאך שענערע צאצקעס מאכן.

יאנקעלע האט אבער ניט געוואוסט, אז דער זיידע זיינער וועט מיט אים ניט פארן צוזאמען צו־זיין טאמן אין אמעריקע; אזוינס האט ער זיך ניט געקאנט פארשטעלן; ווי קען דען אנדערש זיין? ווי קען מען זיך דען צעשיידן מיט א זיידן, וועמען מען האט אזוי ליב? דערפאר האט ער ניט גע׳דאנק׳ט וועגן זיין זיידן, ווי וועגן זיין ציגעלע. ער האט מורא געהאט, אז עמיצער זאל חלילה, קומען און וועלן זי ווידערצוזעמען פון אים. ווי נאתלי דער קצב האט עס שוין איינמאל געפרואוווט טאן, בעת ער איז געקומען מיט זיין לאנגן שטריקל און זי גענומען שלעפן צו זיך. א. ווי שווער ס׳איז דאמאלסט געווען פאר יאנקעלען צו פארטרייבן דעם שלעכטן קצב פון זיין הויף. דערפאר לאזט איצט יאנקעלע ניט אפ דאס ציגעלע פון זיך אפילו אויף א מינוט. ער האלט זי פעסט פארן שטריקל, ניט איז עסן, טרינקען פון זיין האנט, לאזט ניט אראפ פון איר זיין אויג. אין זי, די ציג, מיט׳ן לאנגן בערדל לאשטשעט זיך צו־אים ווי א געטרייער הונט. קוקט צו אים מיט אירע קלוגע ציגישע אויגן, וואס זיינען פול מיט דאנקבארקייט און פאר זיין גוטסקייט. זי לאזט אויך ניט אראפ דאס אויג פון אים, ווי ע׳ וואלט אויך מורא געהאט, אז מען זאל פון איר ניט צוזעמען איר קליינינקן און גוטינקן באלעבאס — יאנקעלען. גייען זיי ביידע ארום, רייבן זיך איים ביי זיים, ווי זיי וואלטן ביידע געווען א צוגע־וואקסענער צווילינג — א איינגעלע מיט א ציגעלע.

בלויז יאנקעלעס זיידע האט געוואוסט, אז ער וועט זיך מוזן צעשיידן מיט זיין איינינקל. צעשיידן זיך אויף אייביק און ניט זעען אים מער. — "נאך אביסעלע, נאך אביסעלע א קוק טאן אויף מיין איינינקל יאנקעלען — האט דער זיידע געבעטן — באלד וועט ער דאך שוין ניט ווערן". פארשוואונדן וועט ווערן דאס גוטע איינינקל. וואס פלעגן אים שטענדיק מיט זיינע קליינע ווארימע הענטעלאך פלעכטן די לאנגע באדד. קוקט דער זיידע פון דער ווייטנס צום איינינקל, וואס שפילט זיך מיט׳ן ציגעלע, און טראפנס טרערן, ווי שמאלע ריטשקעלאך, רינען אים איבער זיינע איינגעפאלענע באקן און ווערן פארפאלן אין זיין געדיכטער שניי־ווייסער באדד.

ביי יאנקעלען אין הויז איז א גאנצער יאריד: טיר און טויער זיינען איצט אפן פאר אלעמען; שכנים קומען זיך געזעגענען מיט זיין מאמען. מען וויינט, מ׳קושט זיך און צו יאנקעלען שריים מען: "פאר געזונט צו דיין טאטן אין אמעריקע!"

בערל׳ בעל־עגלה מיט׳ן שווארצן באוואקסענעם פנים, מיט א רויטער נאז און מיט א לאנגער בייטש אין דער האנט שטייט צווישן עולם מענשן שריים, איילט, פילדערט אויף זיין גראבן קול, יאגט די מענשן ווי א פאס־טוך זיין משערעדע. — "עי גיכער, גיכער — שרייט ער — ס׳איז שפעט, מיר׳ן נאך פארשפעטיקן די כאן!"

צוליב בערל׳ בעל־עגלה׳ס גערשרייען באפאלט אלעמען א לויפעניש, א כאפעניש און א יאגעניש, ווי די בינען באפאלט מען די שווערע פעק מיט די וואליזעס, וואס ליגן אויף דער ערד, און מען הויבט זיי אן טראגן צום גרויסן לאנגן בעל־עגלה׳שן וואגן. די איינציקע וואס איילן זיך ניט זיינען בערלס פערד. איינעם וואס מען רופט "קאשטאן" און דעם צווייטן "זשוק", שטייען זיך ביידע איבער די לאנגע טארבעס. קייען געשמאק דעם האבער און פארשקען מיט די נאזלעכער פון הנאה וועגן. זיי האבן ווייזט אויס קיין מורא ניט פאטער וועט מען־פארשפעטיקן די כאן.

שווער איז געווען יאנקעלעס מאמען זיך צו שיידן מיטן גוטן זיידן און מיט דער שבוב. וואו זי און איר אינגעלע יאנקעלע זיינען געבארן געווארן; זי איז שוין ניט איינמאל געזעסן אויפ׳ן וואגן און איז ווידער אראפ. ס׳האט זיך איר אלע ווילע פארגלוסט צו כאפן כאטש נאך אמאל א לעצטן קוק אויף דעם זיידן און אויף דער שטוב. ענדלאך, איז זי שוין געזעסן אויפ׳ן וואגן צווישן די שווערע פעק און געווארט אויף יאנקעלען ער זאל זיך אויך זעצן, אבער דא האט מען זיך ערשט געכאפט אז יאנקעלע איז ניטא.

מען האט אים אנגעהויבן רופן, זוכן אומעטום. מען האט אים געפונען שטייענדיק אין א ווינקעלע פונ׳ם הויף, האלטנדיק מיט ביידע הענט דאס שטרויקל. וואס איז געווען ארום דעם ציגעלעס הערגערלאך. — ער ו